

Еврородители 2020

№ 2020-1-DE02-KA204007394

Сравнение и анализ на ситуацията в семействата в Европа

Допитване в страните:

Германия, Австрия, Испания, България, Гърция

Чрез партньорските организации в проекта:

Lernwerkstatt Europa e.V.

По-нататъшното използване като ОРСД (образователни ресурси със свободен достъп) е изрично разрешено:
Тази работа и нейното съдържание са - освен ако не е посочено друго - лицензирани съгласно CC BY-SA 4.0.
Споменете съгласно правилото на TULLU, както следва: "Europarents" от Systeme in Bewegung e.V., Лиценз: CC BY-SA 4.0.

Лицензионното споразумение е достъпно на: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.de>

Творбата е достъпна онлайн на адрес: <https://www.systemeinbewegung.de/>

1 Въведение

Това проучване е част от проекта Euroroditeli 2020 (Еврородители 2020), който се финансира от Европейската комисия чрез програмата Еразъм +.

Семейството е най-малката система в европейското общество, отправна точка за демократично образование и социални промени и следователно заслужава специална подкрепа. От предишния ни проект знаем, че семейства в цяла Европа влизат в конфликти по сходни въпроси, че почти всички имат едни и същи проблеми. „Euroroditeli 2020“ трябва да надгражда тези резултати: Това проучване трябва да ни помогне да ориентираме по-нататъшните си действия точно към нуждите на родителите. Въз основа на това искаме да разработим игра, която улеснява, стимулира и третира по лесно разбираем начин разговорите в семейството по трудни теми.

В предишния проект, в това отношение проведено настолно проучване показва, че преди всичко въпроси като съвместимостта на работата и семейството, възпитанието, потреблението на медии, равенството между мъжете и жените в семейството, боравенето с пари, както и различни стилове на комуникацията и културата на спорене водят до конфликти в семействата от всички националности.

В това проучване респондентите успяха да посочат коя от тези теми вече е водила до конфликти в семейството, колко често се случват тези конфликти и какво може да помогне за тяхното конструктивно разрешаване.

1 Обща статистическа информация за проучването

Това проучване е посочено като част от интелектуалния принос от проектната организация на проекта „Euroroditeli 2020“. На началната виртуална среща на 26 октомври 2020 г. бяха съгласувани съдържанието на проучването и графикът за неговото изпълнение. Академията за политическо образование и мерки за насърчаване на демокрацията отговаря за провеждането на проучването. Всички организации, участващи в проекта, бяха отговорни за провеждането на проучването в своите страни и гарантираха, че въпросниците са подготвени на националния език и са разпространени. Изследването започна през декември 2020 г. и поради недостатъчно

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

участие не приключи през февруари, както беше планирано, а през март 2021 г. Статистическият анализ беше завършен през април 2021 г.

1.1 Техническа информация към проучването

Проучването беше проведено с помощта на програмата google forms онлайн чрез канали в социалните медии, както и чрез електронна поща, а също и чрез разпространението на печатни версии. Поради тази причина някои участници имат и един и същ IP адрес, тъй като участващите организации въведоха анкетите в онлайн програмата след това. Друга причина, поради която някои тестови субекти имат един и същ IP адрес, е, че проучването е проведено в организациите след семинар или консултация. Всички проучвания бяха предоставени на националния език на участващите организации.

1.2 Изпълнение

Докато се провеждаше проучването една от участващите организации срещна технически проблеми. Проучването е проведено чрез Google forms. Поради техническа грешка инструментът е настроен така, че въпросите могат и да се пропускат, така че сумата от отговорите е по-малка от 80 за някои въпроси.

Изследването е проведено с цел извършване на по 80 проучвания във всички страни на участващите организации. Според оценката са проведени:

- В България 80 анкети
- В Германия 80 анкети (някои въпроси са били пропуснати)
- В Гърция 63 анкети
- В Испания 81 анкети
- В Австрия 80 анкети

В проучването взеха участие общо 384 души.

1.3 Описание на проучването

Проучването първо беше разработено на немски, а след това преведено на всички езици. Изследването беше подготвено предварително по два различни начина - от една страна като

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

онлайн проучване, а от друга като писмено проучване. Писменото проучване може да бъде намерено в приложението като притурка I.

1.4 Оформление на проучването

Проучването беше структурирано по следния начин:

- Приветствие и въведение
- Общи въпроси по теми, които могат да представляват конфликтни ситуации в семейството
- По-конкретни въпроси за индивидуалните конфликтни проблеми, предварително идентифицирани в семейството
- Отворени въпроси за добавяне на твърдения, за които не са задавани въпроси
- Общи въпроси относно семейното положение (брой на децата, живеещи в домакинството, семейни модели, ситуация с доходи и др.

2 Резултати от проучването чрез сравняване на участващите държави

В проучването взеха участие общо 384 души. Проучването съдържа 24 въпроса, за които са възможни или един отговор, или множество отговори. Два от въпросите бяха с отворен край, което позволяваше въвеждане на текст.

В отговор на въпроса: „Коя от следните теми: Справяне с парите, Различни стилове на общуване и култура на спорене, Равенство между мъжете и жените, Медийно потребление, Възпитание, Съвместяване на работата и семейството, както и други спорни въпроси вече са довеждали до конфликти във вашето семейство?“ повече от половината от всички респонденти от Австрия, България и Германия отговориха, че въпросът за съвместяването на работата и семейството води до спорове в семейството. В Германия обаче темите за потреблението на медии и възпитанието, както и за различните стилове на комуникация и културата на спорене са още по-често водещи до конфликти. Във връзка с това може да се твърди, че въпросът за потреблението на медии и възпитанието е посочен от анкетираните във всички участващи държави като една от четирите най-чести причини за конфликт.

Конфликтният въпрос за баланса между професионалния и личния живот наистина води в единични случаи до ежедневни спорове, но все пак е причина за конфликт веднъж седмично за повече, или около една четвърт, от анкетираните.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

Конфликтната тема за възпитанието води до спорове веднъж седмично, особено при една четвърт от анкетираниите от Германия, Австрия и Гърция, докато в Испания, България, а също и Австрия, около една трета от анкетираниите заявяват, че темата за възпитанието рядко води до конфликти в семейството.

Конфликтната тема за медийното потребление се откроява за разлика от другите налични опции, тъй като тази тема е много по-често причина за ежедневни спорове. Освен германските респонденти, от които около една трета заявяват, че тази тема предизвиква спор всеки ден, повече от 10 процента от австрийските, гръцките и българските респонденти също заявяват, че тази тема ежедневно причинява вътрешно-семејни конфликти. В Испания почти 10 процента потвърдиха, че темата за потреблението на медии носи нови конфликти всеки ден.

Конфликтният въпрос за равенството между мъжете и жените никога не изглежда да е проблем за около една трета от респондентите в Германия, Австрия и Испания. Въпреки това за повече от една трета от анкетираниите в тези страни той води до конфликти веднъж месечно. Въпросът за равенството между мъжете и жените е най-малко вероятно да доведе до конфликти сред респондентите от България.

Конфликтният въпрос за боравенето с пари никога не води до спор при почти една трета от респондентите от Австрия и Испания. Въпреки това трябва да се отбележи, че около 25 процента от анкетираниите в тези страни, както и в Гърция, Германия и Испания, както и в България, водят ежедневен, ежеседмичен и / или ежемесечен спор по тази тема. Различните стилове в комуникацията и културата на аргументиране рядко се разглеждат като причина за спор от около една трета от анкетираниите и никога не се считат за причина за спор за около една четвърт от всички респонденти.

Респондентите бяха помолени да посочат как спорят в семейството. Изборите бяха „Ние изобщо не спорим“, „Спорим разгорещено и гръмогласно“, „Има физическо насилие“, „Има словесни обиди“, „Сърдим се с часове мълчание“, „Спорим трезво и обективно “ и „ Ние спорим по различен начин “. За всяко твърдение респондентите трябваше да заявят дали това твърдение изобщо не се отнася за тях, по-скоро не, по-скоро често или 100 процента.

Твърдението „Ние изобщо не спорим“ е твърдението, което е най-малко вярно за всички респонденти. Твърдението „Спорим по различен начин“ се отнася на 100 процента за много малко от анкетираниите. Само в България и Испания повече респонденти, отколкото в други

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

страни, казват, че спорят по-скоро често или 100 процента „по различен начин“, отколкото е посочено в селекцията.

Физическо насилие при всеки спор се среща рядко, но много от респондентите, особено в Испания, заявяват също, че физическо насилие се случва по-скоро често. В Испания при 55 от 81 респонденти физическо насилие се случва по-скоро често. И в Гърция също 18 от 63 респонденти казаха, че физическо насилие се случва по-скоро често. Изявлението „Стига се до словесни обиди“ изобщо не се отнася за около половината от анкетираните във всички страни, или от изобщо не до по-скоро не.

Изказването „Сърдим се с часове мълчание“ по-често се случва с респонденти от Испания и Гърция, а при повече от половината от респондентите от Германия, Австрия и България това изобщо не се отнася или по-скоро не се отнася за тях. Според повече от една трета от анкетираните в Германия, Испания и България спорът е „трезв и по същество“.

Като цяло обаче може да се каже, че изявлението „Спорим разгорещено и на висок глас“ се дава особено често сред всички респонденти във всички страни, като е по-скоро вярно или 100 процента вярно. По-специално в Испания, около една трета от анкетираните заявяват, че винаги са спорили силно и разгорещено.

За да могат да решават по-конструктивно конфликтите в семейството, респондентите са могли да избират различни подходи, включително: „Съзнателно отделяне на време един за друг (игри, четене на глас, спорт, ...), професионални съвети, различна перспектива / гледна точка / разбиране на позицията на другия, хумор / лекота“. За всяко твърдение респондентите също трябваше да заявят дали това твърдение изобщо не се отнася за тях, по-скоро не, доста често или 100 процента.

Като цяло, повечето от респондентите в страните заявяват, че, за да могат да решават конфликтите в семейството по-конструктивно, приемането на различна перспектива / гледна точка / разбиране на позицията на другия, е подход, който прилагат от по-скоро често до винаги и на 100 процента, последвано от подхода на с хумор и лекота, както и съзнателно отделяне на време един за друг. За респондентите във всички участващи държави търсенето на професионален съвет изглежда добро решение. Както се оказва обаче в един от следващите въпроси, само някои участници всъщност се възползват от професионална помощ.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

Този въпрос беше последван от въпрос, който позволява неограничено въвеждане на текст. Респондентите успяха да посочат допълнителни възможности за това как биха могли да се разрешат конфликтите по-конструктивно. Респонденти от България заявиха:

- Бране на гъби и разходки в Стара планина
- Вижете положителната страна на нещата
- Повече разговори
- Изчакайте подходящо време, за да говорите
- Потърсете психологическа помощ
- Разделяне
- Разговори сред природата
- Уточняване на предстоящите срещи за следващата седмица в края на отминаващата седмица
- Повишаване на осведомеността за съществуването (и възможното отказване) на вредни навици (цигари, алкохол, малко сън), тъй като те могат да бъдат отговорни за проблеми и лоша комуникация в семейството.

Респондентите от Германия заявиха:

- Обсъдете целите
- Повече време, прекарано като двойка - без деца и без работа
- Кръгла маса за всички членове на семейството
- Говорете, търсете решения заедно
- Стратегии като кръг от решения, диалози, разговори с приятелски семейства, ненасилствена комуникация, природни преживявания
- Семейна конференция
- Често липсва време наистина да разговаряте помежду си за предисторията на действителния спор, така че бързо възникнат недоразумения, които могат да бъдат избегнати, ако единият отдели време за другия. Ежедневието често пречи.
- Паузи
- Решаване на проблеми
- Да реагираме своевременно и конкретно на критика и обратно, да даваме повече похвали и признания, да забелязваме положителните неща ...

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

- Дайте си свобода; приемете, че другият „тиката“ по различен начин
- Забавете ежедневието, не работете прекалено много, за да имате все още сила и енергия за членовете на семейството и за себе си, да не ви въртят като в колелото на хамстера по време на работа, време за обмен с добри приятели, време за култура! Спокойно възпитание и развитие на децата не е възможно без време!
- Говорете за това как се чувствате, бъдете открити и честни.
- Говорете за нещата открито, честно и възможно най-скоро, преди да са се превърнали в проблем
- Питайте по-често, никой не може да чете мисли.
- Децата трябва да са заети! Спорт!

Респонденти от Гърция казаха:

- Отделете повече време, за да не реагирате твърде разгорещено.
- Поддържайте комуникация, търсете общи интереси, еднакви ценности
- Влезте в съвместен, отворен, конструктивен диалог
- Не влизайте в конфликти
- Търсете подкрепа (напр. от приятели)
- Психоанализа
- Потърсете съвет и професионална подкрепа
- Семейни излети и обсъждане на трудностите
- Записвайте оплакванията

Респондентите от Австрия заявиха:

- Въвеждане на ритуали, които позволяват излизане от конфликта
- Съвместни разговори (напр. по време на пътуване, разходки ...)
- Избягвайте разногласията чрез по-добро планиране и съвместни дискусии
- Компромиси
- Не винаги настоявайте за собствената си гледна точка
- Анализирате на собственото мнение
- Обсъждайте по-съзнателно трудните теми и определяйте час за това
- Готвене заедно

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

- Медиация, правете почивки (напускане на терена), вместо да реагирате незабавно
- Почувствайте съпричастност с други хора

Респонденти от Испания споделиха:

- Съчувствайте на другия човек
- Подобрете уменията си за съпричастност
- Засилете комуникацията помежду си

Респондентите бяха помолени да посочат как вътрешносемейните конфликти влияят върху родителите. Изборът беше „ефекти върху работата, ефекти върху деца, ефекти върху партньорството, психосоматични ефекти (високо кръвно налягане, главоболие и др., психологически ефекти (депресивни симптоми и др.) или повишено ниво на стрес.“ И по този въпрос анкетираниите трябваше да заявят за всяко твърдение дали то изобщо не се отнася за тях, по-скоро не, по-скоро често или се отнася на 100 процента.

Сред анкетираниите от всички страни беше установено, че повече от една четвърт от тях споделят, че конфликтите са на 100 процента свързани с повишеното ниво на стрес. Като цяло само 3 процента отговориха, че никога не са страдали от повишено ниво на стрес поради вътрешносемейни конфликти. В процентно изражение приблизително същият брой анкетирани по-скоро не страдат или по-скоро често страдат от психосоматични и психологически ефекти. Като цяло, относително повече респонденти в Австрия и България са заявили, че те никога не са страдали от психосоматични или психологически ефекти, отколкото респондентите в другите страни. Що се отнася до въздействието върху работата, то няма никакви особени прояви. При почти по една трета от тях в тази сфера се откриват по-скоро никакви или по-скоро чести ефекти. Конфликтите засягат партньорствата особено често в Гърция, Германия и Австрия. Оценката на този въпрос показва също, че въздействието върху децата във всички страни винаги се проявява при 10-20 процента от анкетираниите. Като цяло това е висока стойност. Това означава, че почти една пета от децата са засегнати от тези ефекти.

След това участниците в анкетата бяха попитани до каква степен конфликтите натоварват децата. За избор бяха предложени: „Промяна на навиците, отдръпване от приятели, лично отдръпване, ефекти върху училището / лошо представяне в училище, ефекти върху здравето (стомах, главоболие и др.), психологически ефекти (депресивни симптоми, депресия, разочарование и

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

др.), също и повишено ниво на стрес“. И по този въпрос респондентите трябваше да заявят за всяко твърдение дали това твърдение изобщо не се отнася за тях, по-скоро не, по-скоро често или 100 процента.

Повече от една четвърт от анкетираните от всички страни заявяват, че както ефектите от конфликтите върху децата, така и върху родителите, се изразяват в повишено ниво на стрес и са на мнение, че конфликтите имат най-малко въздействие върху детските навици или отдръпване от приятелския кръг. Според респондентите в Гърция и Германия конфликтите водят по-скоро често до лично оттегляне. Само за деца в Испания, според повече от две трети от разпитаните, това по-скоро не важи, до изобщо не важи. Въпреки че като цяло процентът на тези (с +/- 10%), които винаги страдат от здравословни и психологически ефекти в резултат на конфликти изглежда нисък в сравнение с другите стойности, все пак всяко десето дете страда от това. Тази тема се разглежда с въпроса „Какви социални ефекти имат тези проблеми върху семейството?“.

Следните социални ефекти могат да бъдат избрани: „Чувствате се в неравностойно положение в обществото, чувствате се изключени от обществото, не се разглеждат проблеми, оттегляне в основното семейство, по-малко социални контакти като цяло, по-малко контакти с други семейства“. И по този въпрос респондентите трябваше да заявят за всяко твърдение дали това твърдение изобщо не се отнася за тях, по-скоро не, по-скоро често или 100 процента. Цифрите за респондентите в Германия не могат да бъдат взети предвид за всички твърдения в това проучване, което се дължи на техническа системна грешка при провеждането на проучването. Като цяло беше установено, че повечето от анкетираните изобщо или по-скоро не се чувстват пренебрегнати от обществото и също толкова малко се чувстват изключени от него. Само в Испания това се възприема по различен начин. Там над 50% от анкетираните заявяват, че се чувстват пренебрегнати от обществото по-скоро често и около една четвърт се чувстват изключени от обществото поради проблеми в семействата си. Също така е забележимо, че повече от една четвърт от всички респонденти във всички държави са заявили, че проблемите често не се обсъждат. Не могат да бъдат определени конкретни характеристики в една посока за нито едно от другите твърдения. Що се отнася до социални въздействия, като по-малко социални контакти като цяло или с други семейства, приблизително същият брой анкетирани заявиха, че тези социални въздействия по-скоро не се отнасят или че се отнасят по-скоро често до тях.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

„Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея.“

В отговор на въпроса „Търсили ли сте някога помощ в това отношение?“, анкетираните можеха да изберат следните варианти: „Все още не съм използвал никаква помощ по отношение на : консултиране за дългове, допълнително обучение за родители, група за самопомощ, житейски консултации, образователни консултации, медицинска помощ, църковни институции, приятели / колеги, семейна терапия “. Респондентите дадоха няколко отговора.

В Испания, Австрия и България почти половината от анкетираните казват, че никога не са използвали никаква помощ в това отношение. Повечето от анкетираните във всички страни търсят помощ от приятели и колеги. В Германия и Гърция образователните консултативни центрове се посещават по-често, отколкото в другите страни. В крайна сметка около 10% от анкетираните в Австрия, Испания и Германия се опитват да получат помощ чрез допълнително обучение за родители. Най-малко помощ се търси от група за самопомощ. Църковните институции се посещават по-често в Австрия и България, отколкото в останалите страни, въпреки че разликата е незначителна. Прави впечатление, че особено в Испания се посещават консултативни центрове за дълг, макар и ако дори не достигат до 10 процента от анкетираните, които са го направили, това се откроява в сравнение по държави. (В този контекст трябва да се направи препратка към предишния въпрос, според който испанските семейства се чувстват по-пренебрегвани и изключени от обществото, отколкото респондентите от други страни.)

На въпроса защо все още не е потърсена помощ, участниците можеха да дадат различни отговори и да изберат от следните опции: „Защото не знаят към кого да се обърнат; Защото никога не са мислили за получаване на помощ извън семейството; Тъй като не всички членове на семейството са съгласни да се търси помощ извън семейството; Защото ги е срам да потърсят помощ; Защото психотерапевтичната помощ е трудна за получаване (ограничен брой места, джунглата на бюрокрацията и т.н.); защото психотерапевтичната помощ е твърде скъпа.

В Австрия повечето от анкетираните отговориха, че никога не са мислили да използват помощ извън семейството и около една четвърт от анкетираните заявяват, че не всички членове на семейството биха се съгласили на външна помощ. За по-малко от една четвърт от анкетираните използването на психотерапевтична помощ е твърде скъпо.

Този резултат приблизително съответства на резултата от проучванията в България и Гърция. В Испания повече от половината от анкетираните казват, че никога не са мислили да търсят помощ извън семейството, но над 10 процента са на мнение, че психотерапевтичната помощ е твърде

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

„Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея.“

скъпа. В Германия проучването показва, че всички варианти се отнасят за повече от 10 процента от анкетираните в еднаква степен, с изключение на опцията „Тъй като не всички членове на семейството са съгласни да се получава помощ извън семейството“. Този резултат се отнася за почти една четвърт от анкетираните.

На въпроса до каква степен Корона-епидемията засяга семейната ситуация, могат да се дадат няколко възможни отговора. Възможностите за избор са: "Епидемията от корона-вируса не обременява семейството ни; Многократно повишено натоварване на жените (домакинство, домашен офис и грижи за деца поради домашно обучение); Постоянно присъствие на темата „Corona virus“ в медиите; Твърде тясно жилищно пространство; Повече конфликтни ситуации, тъй като всички или повече членове на семейството са си у дома през повече време от обикновено; По-лошо финансово състояние; Домашен офис, домашно обучение, краткосрочна работа, безработица на двамата родители, безработица на единия родител“.

Средно всеки десети анкетиран в Австрия, Гърция, Германия и Испания заявява, че епидемията от корона-вируса не натоварва техните семейства. Само в България още по-малко казаха, че не са засегнати от корона-епидемията. Преди всичко постоянното присъствие на темата за проблема с корона-вируса беше основен проблем за респондентите в България и Германия. В Германия, според половината от анкетираните, семействата изпитваха най-голямо натоварване поради домашно обучение, домашен офис и в твърде тесни жилищни площи. Този резултат съответства на резултатите от проучването в България. В България много от анкетираните също намират ситуацията, че всички или повече от обикновено членове на семейството са постоянно вкъщи, като стресираща, както и увеличеното многократно натоварване. В Испания, Гърция и България анкетираните са по-засегнати от безработицата на единия или и двамата родители, отколкото в Австрия и Германия. Според респонденти от Испания около една трета от семействата се борят предимно с лошото си финансово състояние. За повече от 10 процента от анкетираните в Австрия, Германия, но също и в Испания, краткосрочната работа е един от стресовите, с които семействата по-специално трябва да се борят.

При следващия въпрос респондентите можеха да посочат до каква степен корона – епидемията оказва положителен ефект върху семейното положение. Можеха да бъдат избрани: „Епидемията не оказва положителен ефект върху семейното положение; Хранене заедно, въвеждане на ритуали (приказки за лека нощ и т.н.), Повече време за игри заедно, повече време за разговор“. Можеха да бъдат избрани заедно няколко отговора.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

Като цяло повечето от респондентите във всички страни заявиха, че единственото положително нещо в тази ситуация е, че сега има повече време за разговори в семейството. Само в Испания това се интерпретира по-различно. Там респондентите видяха положителни аспекти на корона - епидемията във факта, че вече има повече време за съвместни игри. Това се вижда по подобен начин и от анкетираните в другите страни. Като цяло анкетираните до голяма степен се съгласиха, че корона-епидемията има положителен ефект върху времето, прекарано в разговори, игри и хранене заедно. Възможността да въведат ритуали бе избрана от много малко.

Общи въпроси за житейската ситуация на респондентите

По-голямата част от участващите в проучването са от домакинства с едно или две деца. Общо 41 респонденти живеят с три деца и само 7 респонденти с повече от четири деца в едно домакинство.

Като цяло възрастта на децата, живеещи в домакинствата, е балансирана; само сред анкетираните в Испания възрастовите групи между 0-6 години и 15-18 са по-скоро свръх представени. Само около 10% от анкетираните от Австрия, България, Испания и Германия са самотни родители. Само в Гърция взеха участие повече самотни родители. 16 от 63 респонденти казаха, че са самотни родители.

Дали анкетираните отглеждат съвместно децата, не е свързано с начина на живот, самотно отглеждащ или не. Някои респонденти заявяват, че не отглеждали децата си заедно, въпреки че не са самотни родители (т.е. родителите живеят заедно в едно домакинство).

По-специално в Испания почти една четвърт от анкетираните заявяват, че не отглеждат децата си заедно, а в Германия още повече респонденти заявяват, че не отглеждат децата си заедно. (Този висок процент от тези, които не са заедно отглеждащи, може да доведе до предположението, че някои респонденти не са разбрали въпроса. Интересно в този контекст: Особено в Германия често има конфликти по отношение на възпитанието/родителството.) Респондентите от България отговориха на 100 процента с „не“ дали са част от Patchwork-семејство (смесено семејство, съставено от деца от различни родители, които произлизат от текущата или предишна връзка на партньорите). В останалите страни този начин на живот живеят около 10 процента от анкетираните.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

На въпрос как преценявате настоящото си имущество / доход, бяха налични следните възможни отговори: „Достатъчно е; Не е достатъчно; Добре е; Аз и моето семейство можем да го използваме за изпълнение на по-малки желания; Над средното е”. Може да бъде избран само един отговор.

Около една четвърт от всички респонденти от всички страни смятат, че доходите им са достатъчни, а за още една четвърт от Австрия, Германия, България и Испания са „добри“. Положението е различно в Гърция. Те са добри само за около 10 процента от респондентите и само 7 от респондентите могат да си позволяват дребни желания за семейството. За съжаление то не е достатъчно за около една четвърт от анкетираните от Гърция, България и Испания. 3 респонденти в Испания, 4 респонденти в България, 5 респонденти в Гърция, 7 респонденти в Германия и 11 респонденти в Австрия смятат, че тяхното имущество / доходи е над средното. И накрая, респондентите имаха възможност да въведат текст, за да посочат това, за което все още не е питано, но което според тях би могло да е важно.

Така анкетираните споделиха следното:

В Австрия

- Най-трудното нещо в ситуацията с Корона-вируса е „невъзможността да очакваме повече подкрепа от приятели или баби и дядовци“.
- Няма достатъчно „въздух“ за всички, защото в ежедневието често е достатъчно и само да похулиш с приятел.
- Участник в проучването призова за по-уважително отношение.
- Един интервюиран заяви, че му липсва въпрос относно измерението на конфликта, тъй като малкото напрежение е едно, а повтарящите се спорни въпроси са друго. И тогава като начало би могло да е стрес извън семейството, който обаче занасяш вкъщи като „раница“ и така малките напрежения се превръщат в големи.
- Един респондент каза, че децата трябва да се върнат на училище, защото се нуждаят от социални контакти - в крайна сметка има задължително обучение. „Родителите не са учители!“ Освен това повечето учители „биха приели това доста лесно. Децата вече получават увреждания на стойката от седенето пред компютъра и липсата на спорт. Става все по-трудно да мотивираме децата да правят нещо различно.“

В Германия

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

„Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея.“

- „През последните няколко години интензивността на работата се увеличи трайно и за двамата родители, така че и двамата вече не можем да си представим работа на пълен работен ден, за да избегнем прегаряне и да бъдем на разположение на децата. Това означава:
 1. Ако искате да сте здрави, трябва да направите финансови отстъпки;
 2. Заплатите де факто намаляват чрез постоянна интензификация на работата.“
- „Добре е, че са налице положителните ефекти от корона-пандемията!“
- „Многобройните задължения поради корона-ситуацията (домашен офис, домашно обучение, домакинство) натоварват тежко и приблизително еднакво и двамата партньори, не само жената. Но (може би заради това) не бяха причина за спор.“
- „Благодаря и продължавайте все така!“
- „На някои въпроси беше трудно да се отговори, защото бяха неточни. Например въпросът, свързан с цялото семейство, но отговорът се оказва различен, когато мислите за комуникация между родители или когато става въпрос за връзката дете-родител.“
- „За да мога да се възползвам от домашно обучение, се изискват подходящи устройства, което не мога да направя поради безработица. Тук разликата между богатите и бедните е много голяма.“
- „Възраст на детето :19 😊“

В България

- „Благодаря, страхотна инициатива и много актуални теми.“
- „Поздравления за вашето начинание и успех!“
- „Работа за младите хора, културно развитие - без джендъризиране;“
- „Би било добре семействата да имат лесен достъп до специалисти по пристрастяване, психолози, семейни консултации и да се предоставя достатъчно информация, там, където би могла да бъде намерена.“

В Испания Няма споменавания

В Гърция

- „Основният спор е за домашните.“
- „Достатъчна ли е държавната подкрепа за проблеми в работата?“
- „Пандемията има отрицателни последици в дългосрочен план, защото ако едно семейство вече има проблеми, кризата ги изостря още повече“.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

3 Оценка на проучването по държави

3.1 Оценка на проучването (България)

3.1.1 Писмено обобщение на оценката

В проучването имаха възможност да вземат участие граждани на България. Интервюирани са общо 80 души. Анализът на резултатите е даден в цифри. Особено предразположена към конфликти тема в България е съвместимостта на работата и семейството, което вече е довело до конфликти при почти половината от анкетираните (споменато 38 пъти), последвано от конфликтния въпрос за образованието/възпитанието (27 пъти споменато) и медийното потребление (26 пъти споменато), както и различни стилове в комуникацията и културата на дебата (споменато 24 пъти) (Таблица 1). Въпреки че въпросът за съгласуването на работата и семейството, от една страна, рядко (споменато 32 пъти) е причина за конфликт за много от респондентите, от друга страна 25 респонденти заявяват, че тази тема се обсъжда ежеседмично. (Таблица 2). При тези, които заявиха, че темата за възпитанието е конфликтна, повече от 10 процента от анкетираните заявяват, че това е породило спор веднъж месечно (споменато 12 пъти) и веднъж седмично (споменато 10 пъти), (Таблица 3). Забележимо е, че конфликтният проблем на медийното потребление е ежедневното предизвикателство за вътрешносемеен конфликт при почти една пета от респондентите (споменато 14 пъти), последвано от почти една четвърт от респондентите (споменато 17 пъти), за които води до спорове веднъж седмично. (Таблица 4). За разлика от това, темата за равенството между мъжете и жените рядко (споменато 37 пъти) или никога (споменато 24 пъти) не предизвиква конфликти (Таблица 5). За около половината от анкетираните въпросът за боравенето с пари изглежда е причина за конфликт рядко (30 пъти споменато) или никога (17 пъти споменато). За поне 24 от анкетираните обаче този въпрос води до скандал веднъж месечно, и за двама - дори ежедневно. (Таблица 6) Различните стилове в комуникацията и културата на водене на спор също рядко (споменато 30 пъти) и никога (причина за конфликт 14 пъти) водят до вътрешносемеини спорове. (Таблица 7) При спор почти една четвърт (споменато 23 пъти) са склонни да спорят разгорещено и гръмогласно по-скоро често и 10 респонденти винаги. Също така до вербални обиди в резултат на спор се стига при една четвърт от анкетираните, от които 15 от респондентите по-скоро често и 5 от респондентите винаги. При повечето от анкетираните (споменато 31 пъти) никога не се стига до подобни изблици и със сигурност не и до физическо насилие. Това беше потвърдено от

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

51 участници. Всички респонденти заявиха, че никога не са били изложени на физическо насилие в резултат на конфликт. Почти половината от всички респонденти се справят трезво и обективно с конфликти - доста често (споменато 32 пъти), а някои винаги (споменато 13 пъти). Дори часовете мълчание като култура на спорене не са опция за 23 от респондентите, а за 28 от респондентите изобщо не е. Общо само 2 респонденти разрешават конфликти без спор. (Таблица 8) За да могат да решават по-конструктивно конфликтите в семейството, 28 от анкетираните са на мнение 100%, че човек трябва съзнателно да отделя време за игра, четене на глас, упражнения и т.н. както и един за друг, а за още 32 респонденти това предложение води по-скоро често до по-конструктивно разрешаване на конфликтите. Според 37 респонденти, най-вече хуморът и известната лекота могат да допринесат за по-конструктивно решаване на конфликтите. За 25 участника винаги би било полезно да се заема различна гледна точка / перспектива / разбиране на позицията на другия. За разлика от тях, само 10 от респондентите са на 100% в подкрепа на професионалните съвети. (Таблица 9)

За да разрешават конфликтите в семейството по-конструктивно, респондентите направиха следните предложения:

- Бране на гъби и разходки в Стара планина
- Приемайте положителната страна на нещата
- Дискусии в семейството
- Изчаквайте подходящо време за разговор
- Потърсете психологическа помощ
- Разделяне
- Разговори сред природата
- Обсъждайте срещите за следващата седмица
- Повишете информираността за съществуването (и възможното отказване) от вредни навици (цигари, алкохол, малко сън), тъй като те засягат поведението на определени членове на семейството и влияят негативно върху комуникацията и семейните отношения.

Семейните конфликти в партньорството имат особено силно въздействие върху децата (при 29 от анкетираните по-скоро често и при 17 от анкетираните 100%) и водят до повишено ниво на стрес за много родители. 29 участници заявиха, че конфликтите водят до повишено ниво на стрес по-скоро често, а други 22 респонденти, че конфликтите винаги водят до повишено ниво на стрес. Психологическите ефекти в подобна степен са по-скоро чести, последвани от

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

психосоматични ефекти и ефекти върху партньорството. Според родителите (споменато 25 пъти) конфликтите в семейството по-скоро често оказват влияние върху работата и 10% от анкетираните заявяват, че такива конфликти винаги оказват влияние върху работата. (Таблица 10) На въпрос доколко вътрешносемейните конфликти засягат децата, по-голямата част от анкетираните родители (споменато 26 пъти) казват, че това е по-скоро често видно по повишеното ниво на стрес. 23 респонденти казаха, че този ефект винаги се отнася за техните деца.

Според родителите подобни конфликти обикновено водят до по-скоро никакви (споменато 26 пъти) и до съвсем никакви (споменато 20 пъти) промени в навиците на децата им и рядко водят до отдръпване от приятели. При децата на 16 интервюирани родители, лично отдръпване от приятели изобщо не настъпва или по-скоро не (споменато 22 пъти), но все пак поне при една четвърт от децата е по-скоро често (споменато 22 пъти). За повече от една четвърт от анкетираните конфликтите или нямат ефект, или имат доста чест ефект (22 пъти всеки) върху училищните им резултати. (Таблица 11) Въпреки че проблемите в семейството имат и социални последици, поне половината от анкетираните заявяват, че не се чувстват онеправдани или изключени от обществото. Също така, за повече от половината от анкетираните тези проблеми не водят до отдръпване в основното семейство или че проблемите не се обсъждат. Също така за повече от половината тези проблеми не означават автоматично по-малко социални контакти като цяло или с други семейства. Средно тези ефекти се отнасят само за около 5% от анкетираните на 100%. (Таблица 12)

Също така няма отдръпване в основното семейство или намаляване на социалните контакти. Напротив, много от респондентите (посочено 27 пъти) търсят помощ и съвет от приятели и / или колеги. Като цяло обаче може да се твърди, че половината от всички респонденти (споменато 39 пъти) все още не са потърсили никаква помощ в това отношение. Малко от тях са посещавали образователни консултации (споменато 11 пъти), църковни институции (споменато 9 пъти) и семейни терапевти (споменато 9 пъти). (Таблица 13) Това се дължи на факта, че по-голямата част от респондентите (споменато 33 пъти) никога не са мислили да използват помощ извън семейството или пък не всички членове на семейството са съгласни да се търси помощ извън семейството (споменато 29 пъти). За 10 от анкетираните предлагането на психотерапевтична помощ е твърде скъпо и 10 процента от анкетираните не знаят към кого да се обърнат. Но срамът от търсенето на помощ извън семейството също представлява пречка за 3 от респондентите. 4

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

от респондентите потвърждават, че психотерапевтичната помощ е трудна за получаване, тъй като има ограничен брой места и бюрокрацията е голяма (Таблица 14) Поради Корона-кризата семействата ще трябва да се справят с допълнително натоварване през 2020/2021 г. По-конкретно, постоянното присъствие в медиите на темата за корона вируса (споменато 41 пъти), както и домашното обучение и домашният офис затрудняват семействата (31 споменавания). Увеличеното многократно натоварване на жените поради домакинството, домашния офис и разширените задължения за гледане на децата, както и фактът, че има повече конфликтни ситуации, тъй като повече от обикновено много членове на семейството са възрастни, също затруднява респондентите (всяко от тях е споменато 23 пъти). Това вероятно може да се дължи на твърде малкото жизнено пространство (споменато 21 пъти), което е на разположение на семействата. Краткосрочната работа (спомената 8 пъти), безработицата и на двамата (споменати 3 пъти), или на един родител (10 пъти) оказват влияние върху лошото финансово състояние на някои респонденти (споменато 12 пъти). (Таблица 15) Почти половината от анкетираните виждат и положителни ефекти от корона-епидемията върху семейната ситуация в това, че имат повече време за съвместни дискусии (споменати 39 пъти) и за хранене заедно (36 пъти). 29 пъти повече време за игра заедно е оценено като положителен ефект от корона-епидемията. 25 от анкетираните обаче заявиха, че корона-епидемията по никакъв начин не е оказала положителен ефект върху семейното положение. (Таблица 16)

На въпрос какво друго би могло да бъде съобщено, тъй като това не е можело да бъде взето предвид при проучването, един респондент заяви, че този проект е „страхотна инициатива“ и съдържа „много актуални теми“.

Един респондент смята, че „е добре семействата да имат лесен достъп до специалисти по зависимости и психолози за семейно консултиране и да бъде предоставяна достатъчно информация, къде могат да бъдат намерени“.

Обща информация за семейното положение на респондентите

Повечето от анкетираните (44) са част от домакинство с по едно дете, следвани от домакинства с по две деца (33) и домакинства с по три деца (3). (Таблица 17) Като цяло възрастовото разпределение на децата, живеещи в едно и също домакинство, беше доста равномерно. (Таблица 18) От анкетираните родители малко над 10 процента (9 респонденти) са самотни родители. (Таблица 19) Никой от родителите не живее в смесено семейство. (Таблица 21) Като

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."

цяло повечето от участниците възприемат настоящата си ситуация по отношение на своето имущество и доходи като добра (споменато 23 пъти) и потвърждават, че по този начин семейството може да си изпълнява по-малки желания (споменато 30 пъти). За 16 респонденти - поне 20 процента - то не е достатъчно. (Таблица 22)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ясно е, че повечето вътрешносемейни конфликти в българските семейства могат да бъдат сведени до три въпроса - а именно, съвместимостта на работата и семейството, последвани от конфликтния въпрос за възпитанието и медийното потребление. Тези конфликтни проблеми засягат семействата с деца от всички възрасти. Прави впечатление, че конфликтната тема с медийното потребление е ежедневното предизвикателство за вътрешносемеен конфликт за почти една пета от анкетираните. Според проучване на Българския център за безопасен интернет децата в България прекарват около половината от свободното си време онлайн и са сред тези с най-нисък родителски контрол във виртуалната мрежа.

Въпреки че стандартът на живот в България не е много висок, изглежда проблемът с боравенето с пари рядко или никога не е причина за конфликт за около половината от анкетираните.

За да могат да решават конфликтите в семейството по-конструктивно, 35% от анкетираните са на мнение 100%, че човек трябва съзнателно да отделя време за игра, четене на глас, спорт и т.н. и един за друг. И въпреки че много от респондентите страдат от последиците от неразрешени и / или постоянни конфликти, само 10 от респондентите подкрепят професионалните съвети. Много от анкетираните търсят помощ и съвет от приятели и / или колеги.

Въз основа на получените резултати става ясно, че игра, която може да се използва за улесняване на комуникацията в семейството по проблемни теми, е добро начало да се подходи по лесно разбираем начин към решаването им. От опит се знае, че много родители се чувстват облекчени, когато установят, че не са сами с проблемите си. С една игра биха могли не само да почувстват, че някои теми са познати на семейства от цяла Европа, но ще влязат в директна връзка с подходи за решаване на проблеми от други страни.

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

"Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и Комисията не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея."